

Sectorplan 65 Dierlijk afval

I Afbakening

Dierlijk afval is al het afval dat valt onder de werkingssfeer van de Verordening (EG) (1774/2002) [#link#](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten (verder: de Verordening dierlijke bijproducten). Dierlijke bijproducten zijn in dat kader alle dierlijke producten en voormalige voedingsmiddelen die niet voor menselijke consumptie zijn bestemd.

Onderstaand - niet limitatief bedoeld - overzicht bevat afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen in dit sectorplan, maar niet vallen onder dit sectorplan.

Voor deze afvalstoffen	zie...
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Sectorplan 1: Huishoudelijk restafval (inclusief grof)
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Sectorplan 2: Restafval van bedrijven
Reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Sectorplan 3: Procesafhankelijk industrieel afval
Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval, o.a. (gekookt) keukenafval en etensresten (swill)	Sectorplan 7: Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval
Dierlijk afval waarvan inzameling en verwijdering zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen	Sectorplan 19: Afval van gezondheidszorg bij mens of dier

II Minimumstandaard voor verwerking

De Verordening dierlijke bijproducten geeft in de artikelen 4 tot en met 6 per categorie dierlijk afval aan welke verwerkingwijze is toegestaan.

De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm).

III In- en uitvoer

De Verordening (EG) 1013/2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen bevat procedures en controleregelingen voor de overbrengingen van afvalstoffen. Onder de Verordening valt niet de overbrenging die valt onder de erkenningseisen van de Verordening dierlijke bijproducten.

IV Achtergrond afbakening en omvang van de stroom

Algemene aspecten

In de Verordening dierlijke bijproducten wordt een driedeling in dierlijke bijproducten gehanteerd op basis van gezondheids- en veterinaire risico's, te weten categorie 1-, 2- en 3-materiaal. Het onderscheid tussen de groepen is gebaseerd op een afnemend risico voor mens en dier.

Categorie 1 materiaal bevat het grootste risico voor mens en dier. Binnen deze categorie vallen onder andere gespecificeerd risicomateriaal (o.a. ruggemerg, hersenen van herkauwers) en kadavers die dit materiaal bevatten, kadavers (en delen daarvan) van (wilde) dieren waarvan wordt vermoed dat die met een op mens of dier overdraagbare ziekte zijn besmet, keukenafval en etensresten uit internationale transport van vervoer en mengsels met categorie 1 materiaal.

Categorie 2 materiaal bevat materialen die minder gevaarlijk worden geacht, maar zeker niet in de voedselketen terecht moeten komen. Te denken valt aan mest en inhoud van het maagdarmkanaal en producten met residuen diergeneesmiddelen. Ook kadavers die niet onder categorie 1 materiaal vallen worden beschouwd als categorie 2 materiaal.

Categorie 3 materiaal is materiaal dat, al dan niet na bewerking, in een aantal gevallen geschikt wordt geacht om als grondstof voor veevoer te dienen. Belangrijke stromen zijn onder andere vlees ongeschikt of (om commerciële redenen) niet bestemd voor menselijke consumptie, voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong en keukenafval afkomstig van huishoudens en horeca.

De hier genoemde materialen zijn voorbeelden van stromen die onder de respectievelijke categorieën vallen. Voor een uitgebreide beschrijving per categorie wordt verwezen naar artikel 4 (categorie 1), artikel 5 (categorie 2) en artikel 6 (voor categorie 3) van de Verordening dierlijke bijproducten.

Op grond van het arrest (C-176/05) van het Hof van Justitie van 1 maart 2007 hoeft categorie 3 diermeel niet te worden aangemerkt als afvalstof omdat verwijdering slechts een facultatieve optie is en nuttige toepassing gezien de economische realiteit juist zeer aannemelijk is.

Voor (communautair en internationaal) transport van deze producten is de Verordening dierlijke bijproducten en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. De Verordening dierlijke bijproducten bevat een sluitend systeem van kennisgevingen en voorgeschreven handelsdocumenten en gezondheidscertificaten voor de hele keten van dierlijke bijproducten.

Omvang afvalstof

De totale productie aan dierlijk afval in Nederland bedraagt ongeveer 790 kton (situatie 2006).

Euralcodes

Voor de feitelijke afbakening is paragraaf I van het sectorplan bepalend. De in onderstaand overzicht genoemde Euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Deze opsomming is indicatief. Wanneer aard en/of herkomst van een afvalstof in overeenstemming zijn met paragraaf I van het sectorplan, dan is niet van belang of de voor de afvalstof gehanteerde Euralcode al dan niet in dit sectorplan of in andere sectorplannen wordt genoemd.

Indicatief overzicht van Euralcodes

020102, 020201, 020202, 020203, 020299
--

Monitoring

De monitoring van dierlijk afval vindt jaarlijks plaats op basis van de bedrijfsafvalstoffenstatistiek van het CBS. SenterNovem Uitvoering Afvalbeheer rapporteert jaarlijks over de monitoring en de resultaten [#link#](#).

V Beleid en regelgeving

Verordening dierlijke bijproducten

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan, be- of verwerken moeten (naast een milieuvergunning) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de Verordening dierlijke bijproducten [#link#](#). De minister van LNV is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van

deze erkenningen. Om erkend te kunnen worden moet worden voldaan aan de eisen die in de Verordening dierlijke bijproducten aan de erkenning worden gesteld. Dit zijn eisen met betrekking tot onder meer de algemene hygiëne, inrichting van bedrijfsruimten en verwerkingsnormen, toezicht op de productie, de validatieprocedures, het afvalwater en de residuen. De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) toetst, namens het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De Algemene Inspectiedienst (AID) controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Voor categorie 1 materiaal is er in Nederland vooralsnog één bedrijf (Rendac in Son), dat een werkgebied toegewezen heeft gekregen.

Uitzonderingen op de zogenoemde aangifte- en ophaalplicht zijn etensresten afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer, kadavers van gezelschapsdieren (voor zover deze worden begraven of gecremeerd in een erkend crematorium), kadavers van paarden (voor zover deze worden gecremeerd in een erkend crematorium), mest en de van het maagdarmkanaal gescheiden inhoud van het maagdarmkanaal, kadavers van pelsdieren (mits deze worden onthuid in een erkend intermediair bedrijf) en dierlijke bijproducten die met toestemming van de VWA worden gebruikt voor onderwijs, diagnose en onderzoek (artikel 3.1 van de Regeling dierlijke bijproducten 2008). De inzameling van deze producten én van categorie 3-materiaal mag door elk bedrijf gebeuren dat voldoet aan de eisen gesteld in de Verordening dierlijke bijproducten. De opslag van deze producten mag in erkende intermediaire bedrijven gebeuren.

Als een afvalverbrandingsinstallatie aan de eisen van de Richtlijn Verbranden [#link#](#) voldoet, is voor verbranding van dierlijke bijproducten geen separate erkenning nodig. In Nederland is de Richtlijn Verbranden geïmplementeerd in de Besluit verbranding afvalstoffen Wet milieubeheer [#link#](#). Inrichtingen die een vergunning hebben op basis van het BVA, worden daarmee geacht te zijn erkend om dierlijke bijproducten te mogen verwerken. Wat hiervoor is beschreven voor afvalverbrandingsinstallaties geldt niet voor dierencrematoria; deze inrichtingen moeten wel expliciet worden erkend.

De Verordening dierlijke bijproducten is in Nederland geïmplementeerd in de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren [#link#](#), het Besluit dierlijke bijproducten [#link#](#) en de Regeling dierlijke bijproducten 2008 [#link#](#). Europese Verordeningen zijn rechtstreeks werkend. Nationale wetgeving (zoals het Besluit dierlijke bijproducten) voorziet in uitvoeringsvoorschriften, strafbaarstelling en overgangsmaatregelen. In aanvulling hierop, regelt de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren onderwerpen waar de Verordening dierlijke bijproducten niet in voorziet.

Voor het vervoeren, verzamelen, verhandelen en bemiddelen van al het dierlijk afval in Nederland is vermelding op de VIHB-lijst verplicht. Ook zijn de verplichtingen voortkomend uit het Besluit melden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen [#link#](#) van toepassing op handelingen met dierlijk afval.

In 2008 heeft de Europese Commissie een voorstel naar het Europees Parlement gezonden voor een nieuwe verordening, ter vervanging van de verordening 1774/2002. Ook heeft de Commissie een leidraad voor de toepassing op dierlijke bijproducten van de communautaire wetgeving inzake de dier- en volksgezondheid en inzake afval uitgegeven. De engelse versie daarvan is te downloaden via http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/animalbyproducts/guidance_note_en.pdf

VI Verdere informatie

- Voedsel- en Waren Autoriteit: www.vwa.nl
- Algemene Inspectiedienst: www.aid.nl
- Ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit: www.minlnv.nl
- Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO) (VIHB-lijst): www.niwo.nl